

LESDOELEN

Spelling

- De leerlingen schrijven de doffe klinker in de achtervoegsels -ig(e) en -lijk(e).

LESVERLOOP

1 Dit kan ik al!

De leerlingen kunnen woorden met een doffe klank in de achtervoegsels -ig(e) en -lijk(e) juist schrijven.

2 Deze les gaat over ...

De doffe klank in de achtervoegsels -ig(e) en -lijke(e).

3 Aan de slag!

Oefenen

4 Flits!

Dictee over woorden met een doffe klank in de achtervoegsels -ig(e) en -lijk(e).

5 Reflectie

LEERLIJNEN

Dit kwam eerder aan bod.

- De leerlingen schrijven woorden met een doffe klank in de achtervoegsels -ig(e) en -lijk(e) (leerjaar 4 thema 10).

Dit komt later aan bod.

- De leerlingen schrijven de doffe klank in hoogfrequente woorden op -em, -ond, -ik en -or (thema 1 les 3).

MATERIAAL

- Spellingboek p. 8-11
- Onthoudboek 5
- Kopieerblad over woorden met een doffe klank in de achtervoegsels -ig(e) en -lijk(e) (kopieerblad 1.2.1)

VOOR DE LES

- Je legt het kopieerblad klaar.

NA DE LES

- Je verbetert het dictee.
- In het klaszorgmateriaal op Scoodle kun je een suggestie voor hoekenwerk vinden (thema 1, hoek 3).

LESVERLOOP

1 Dit kan ik al!

De leerlingen kunnen woorden met een doffe klank in de achtervoegsels -ig(e) en -lijk(e) juist schrijven.

2 Deze les gaat over ...

De leerlingen maken de aanzetoefening in hun spellingboek. Er zijn twee woordenslangen gegeven, waarbij alle woorden aan elkaar kleven. In de eerste slang staan woorden met -ig, in de tweede slang woorden met -lijk. De leerlingen onderscheiden de afzonderlijke woorden en schrijven de woorden op.

Na het maken van de aanzetoefening vraag je aan de leerlingen waarover de les van vandaag zal gaan. De leerlingen ontdekken dat ze woorden gaan schrijven die eindigen op -ig(e) en -lijk(e).

Je hangt het kopieerblad aan het bord en bespreekt met de leerlingen de achtervoegsels. Benadruk dat de i in -ig en de ij in -lijk dof klinken. Wijs hen er ook op dat de medeklinker niet verdubbelt na een doffe klank. Het achtervoegsel -ig(e) wordt dus met één g geschreven, het achtervoegsel -lijk(e) met één k.

3 Aan de slag!

De leerlingen die de leerstof begrijpen, werken zelfstandig aan de kernoefeningen.

diff.: aanloop

Je werkt samen met de leerlingen die moeite hebben met deze leerstof. Zij maken de aanloopoefening. Je benadrukt de doffe klank in het achtervoegsel. Bij woorden die eindigen op -ige en -lijke wijs je erop dat de medeklinker (g of k) niet verdubbelt na een doffe klank. Zodra de leerlingen de leerstof begrijpen, werken ze zelfstandig verder aan de kernoefeningen.

De leerlingen die de kernoefeningen probleemloos oplossen, maken de uitdagingsoefening.

Oefening 2 Hartelijke wensen

De leerlingen markeren op de wenskaarten de woorden op -ig(e) en -lijk(e). Ze schrijven de woorden daarna op.

Oefening 3 Volledig invullen!

De leerlingen vullen het passende achtervoegsel in en schrijven het woord daarna voluit.

Oefening 4 Woorden langer maken

De leerlingen maken van het gegeven zelfstandig naamwoord een bijvoeglijk naamwoord door -(e)lijk of -ig(e) toe te voegen. Het gevonden woord wordt in de zin genoteerd.

Oefening 5 Volledig gemakkelijk

De leerlingen zoeken bij een gegeven woord een tegengesteld woord dat eindigt op -ig(e) of -lijk(e).

spellingboek p. 8
oefening 1

kopieerblad 1.2.1

spellingboek p. 9-11
oefeningen 2-5

4 Flits!

Werkwijze

- Lees de zin.
- Herhaal het vetgedrukte woord. Zeg het woord langzaam, maar 'verletter' het woord niet.
- De leerlingen schrijven het woord op. Ze passen de schrijfstappen toe.
- Schrijf het woord op het bord. Pas daarbij hardop de schrijfstappen toe.
- De leerlingen controleren en verbeteren indien nodig.
- Bespreek samen met de leerlingen de gemaakte fouten.

Dictee

- Wees niet zo **haastig**! Zo vermijd je fouten.
- **Natuurlijk** kreeg de jarige een geschenkje van de juf.
- De juf kleepte de klas **feestelijk** aan.
- Neem je boek op pagina **zestig**!
- De verkoopster is altijd **vriendelijk** tegen haar klanten.

spellingboek p. 11

5 Reflectie

Sta met de leerlingen nog even stil bij de les van vandaag. Vraag hen wat ze denken dat ze uit deze les het best onthouden. (Bij woorden met de achtervoegsels -ig(e) en -lijk(e) spreek ik het woord anders uit dan ik het schrijf.)

De leerlingen die nog moeilijkheden ondervinden met de leerstof duiden de weeroefening aan (groene pijl).

De leerlingen die de oefeningen vlot maakten, duiden de meeroefening aan (blauwe pijl).

TIP

Vraag aan de leerlingen om van zichzelf een goede en een minder goede eigenschap te noemen. Je vraagt om voor die eigenschappen woorden op -ig en -lijk te gebruiken.

LES 2

Een prettig en vrolijk schooljaar

Dit kan ik al!

Ik kan woorden met een doffe klank in de achtervoegsels -ig(e) en -lijk(e) juist schrijven.

Deze lest gaat over ...

1 Een giftige slang

- Alle woorden klevan aan elkaar.
- Schrijf de woorden op.

regelmattgrappigveilignauwkeurignieuwsgieriggittig

regelmattgrappigveilignaauwkeurignieuwsgieriggittig

menselijknatuurlijkmoelijkvriendelijkongelooflijkkoninklijk

menselijknatuurlijkmoelijkvriendelijkongelooflijkkoninklijk

De doffe klinker in de achtervoegsels -ig(e) en -lijk(e)

- In -ig en -lijk klinkt de klinker dof.
- Na een doffe klank wordt de medeklinker niet verdubbeld.

Voorbeelden:

Woorden op -ig
plezierig
nuttig
handig

plezierige
nuttige
handige

Woorden op -lijk
vriendelijk
gevaarlijk
avontuurlijk

vriendelijke
gevaarlijke
avontuurlijke

8

Aan de slag!

2 Hartelijke wensen

- Markeer op elke kaart het woord met -ig(e) of -lijk(e).
- Schrijf de woorden op.

woorden op -ig(e)

gelukkig
prachtig
schattig

woorden op -lijk(e)

heerlijk
vrolijk
feestelijk

9

3 Volledig invullen!

- Vul het achtervoegsel -ig(e) of -lijk(e) aan.
- Noteer de woorden nog eens volledig.

Zalig _____ kerstfeest!
Vriendelijke _____ groeten
Volledig _____ met je eens!
Wat een koppige _____ ezell!
Een persoonlijk _____ cadeau
Een menselijke _____ vergissing
Poets regelmatig _____ je tanden!
Een moeilijke _____ begin
Een grappige _____ gebeurtenis
Natuurlijke _____ getallen
Een aardig _____ hondje
Uiterlijke _____ verzorging

zalig
vriendelijke
volledig
koppige
persoonlijk
menselijke
regelmatig
moeilijk
grappige
natuurlijke
aardig
uiterlijke

4 Woorden langer maken

- Maak de woorden die achter de zin staan langer. Voeg -(e)lijk(e) of -ig(e) toe.
- Vul het woord in.

De nieuwe sporthal werd feestelijk _____ ingehuldigd. (feest)
Met een krachtige _____ duw viel de jongen op de grond. (kracht)
De stewardess begroette de passagiers vriendelijk _____. (vriend)
Het kruispunt aan onze school is heel gevaarlijk _____. (gevaar)
De juf vindt veel lawaai in de klas niet prettig _____. (pret)
De twee vrienden kwamen elkaar toevallig _____ tegen. (toeval)
Ik wens jou een gelukkige _____ verjaardag. (geluk)
Jonas nam een moedige _____ beslissing. (moed)
Wat maakte jij een prachtig _____ kunstwerk! (pracht)

10

5 Volledig gemakkelijk

- Noteer het tegengestelde woord.
- Het woord eindigt telkens op -ig(e) of -lijk(e).

mannelijk _____ gemakkelijk _____
onvolledig _____ onveilig _____
slordig _____ ordelijk _____
verdrietig _____ gelukkig/vrolijk _____

moeilijk _____
veilig _____
eenmalig _____
gevoelloos _____

Flits!

- Luister aandachtig en vul de ontbrekende woorden in.

- Wees niet zo haastig _____. Zo vermijd je fouten.
- Natuurlijk _____ kreeg de jarige een geschenkje van de juf.
- De juf kleepte de klas feestelijk _____ aan.
- Neem je boek op pagina zestig _____!
- De verkoopster is altijd vriendelijk _____ tegen haar klanten.

- Een foutje mag. Schrijf het hier eenmaal goed. Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde woorden met een doffe klank in -ig(e) en -lijk(e) schrijven.

11